

За свідченням Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана, цього року на регіональний розвиток додатково нададуть до тих ресурсів, які вже мають місцеві громади, 38 мільярдів гривень на регіональний соціально-економічний розвиток територій.

Серед ключових завдань на поточний рік і перспективу є завдання створення ОТГ в 152 районах з 468, де ще немає жодної об'єднаної громади, ухвалення 17 децентралізаційних законів, створення ЦНАПів, нового освітнього простору, центрів безпеки громадян, сучасних амбулаторій, дитячих будинків сімейного типу тощо.

Список використаних джерел

1. Гарнець О., Гончарук О., Дмитрук Н., Ткачук А. Децентралізація в Україні: соціологічний погляд. К.: Тов. «Софія - А». 2013. 160 с.
2. Головка О. Децентралізація: новий етап // Урядовий кур'єр. 2018. 6 квітня.

*Згурська Валентина Леонідівна, кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук КНУБА*

ОСНОВНІ ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

На сьогодні в Україні створено 838 об'єднаних територіальних громад (ОТГ), які охоплюють близько 35% території країни. Згідно з перспективними планами їх має бути 1206, хоча Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України розраховує, що їх має бути близько 1400 [1] і до 2020 року вони повинні покривати усю територію країни. Уже 479 ОТГ отримали у комунальну власність землі за межами населених пунктів (близько 938,7 тисяч га), а до кінця 2018 року землю отримають усі 665 ОТГ, що були створені протягом 2015-2017 років.

Хоча децентралізаційна реформа є однією з найбільш успішною в країні, однак і вона не позбавлена певних недоліків, що гальмують процес створення нових територіальних громад.

По-перше, далеко не завжди вдається досягнути одну з основних цілей реформи – ліквідації диспропорцій у розмірах територіальних громад: ОТГ мають чисельність від 1 тис. виборців (у найменшій об'єднаній Мельниківській громаді в Немирівському районі Вінницької області) до 37,5 тис. виборців (у найбільшій за чисельністю об'єднаній Лиманській громаді Донецької області) [2, с. 178]. У низці областей,

зокрема у Житомирській, Львівській та Хмельницькій, чимало об'єднаних громад налічують чисельність 17 – 27 тис. осіб і об'єднують 40-54 населених пунктів, при тому що урядом встановлений орієнтовний розмір ОТГ на рівні 3-10 тис. мешканців. З поміж об'єднаних громад чисельність від 10 до 37,5 тис. виборців має 61 громада. Очевидно, що завелика кількість виборців громади може стати негативним чинником для забезпечення реалізації форм участі у вирішенні питань місцевого значення.

По-друге, Центральна виборча комісія (ЦВК) затягує процес виборів представницьких органів у новостворених громадах. Остаточним кроком на шляху створення об'єднаної громади є проведення перших місцевих виборів, рішення про які приймає ЦВК, інколи на власний розсуд тлумачачи положення законодавства (наприклад, про необхідність зміни кордонів районів). Крім того, такі вибори ЦВК призначає лише двічі на рік – у квітні та жовтні, що утруднює процес створення та подальшого становлення об'єднаних громад. Так, лише 12 жовтня 2018 року ЦВК прийняла рішення про проведення перших виборів у 123 ОТГ та додаткових виборів у 24 ОТГ 23 грудня цього року. 4 листопада розпочався виборчий процес, а до 10 листопада (включно) районні виборчі комісії повинні утворити сільські, селищні, міські виборчі комісії та сформувавши їх склад. Сам процес висунення кандидатів на посади сільського, селищного, міського голови та кандидатів у депутати розпочнеться 19 листопада.

Крім того з'ясувалося, що процес об'єднання територіальної громади може затримати фізична особа. Так мешканець Романівського району Житомирської області звернувся до суду щодо визнання незаконним рішення місцевої ради про добровільне об'єднання, що змусило ЦВК відмовитися від проведення виборів у цій ОТГ до судового рішення.

По-третє, певний негативний вплив на процес укрупнення територіальних громад має багатоетнічний склад українського суспільства та компактне проживання етнічних меншин. Так, у вересні 2016 року громадські організації Болградського району Одеської області виступали проти пропозиції уряду об'єднати 19 громад району в 4. Усі громади району, крім сіл Василівки, Городнього і Дитрівки, виступили за збереження наявної адміністративно-територіальної структури району, оскільки об'єднання призведе до «скорочення мережі закладів охорони здоров'я, освіти і культури», а з огляду на етнокультурні особливості району (у 13 селах більшість мешканців – болгари, у 3 – гагаузи, одному – албанці) буде активовано чинник етнокультурної дестабілізації в регіоні [3; 4] . Етнічний чинник лише відносно недавно почав братися до уваги

реформаторами: лише у серпні 2017 року до Методики формування спроможних територіальних громад пункт 3 про критерії формування нових громад було доповнено положенням про врахування етнічних особливостей розвитку території.

По-четверте, самі територіальні громади досить неохоче беруть участь у процесах об'єднання: у 110 районах з 490 (крім 25 тимчасово окупованих) досі не зроблено жодних кроків у цьому напрямі. Це, в свою чергу, змушує уряд з 2019 року перейти до примусового об'єднання зверху шляхом прийняття законопроекту «Про засади адміністративно-територіального устрою України» [5], щоб до 2020 року уся територія країни була покрита ОТГ. Не в останню чергу така безініціативність є наслідком спротиву місцевих політиків та чиновників, які саботують реформу, побоюючись втратити свої посади та повноваження.

Отже, основними перешкодами на шляху до об'єднання територіальних громад є: недотримання визначених урядом критеріїв щодо розміру територіальних громад; затягування з проведенням виборів ЦВК; багатоетнічний склад українського суспільства та низький рівень зацікавленості територіальних громад у цьому процесі.

Список використаних джерел

1. До 2020 року Україна має завершити процес об'єднання громад, - Зубко. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/10021> (дата звернення: 05.11.2018).
2. Узун Ю. В. Процес децентралізації в Україні: внутрішні та зовнішні форми співробітництва. Регіональна політика: історичні витоки, законодавче регулювання, практична реалізація [зб. наук. пр.]. Київ–Тернопіль: КНУБА, 2015. С. 177-183.
3. Оппозиционный блок: Болградский район выступил категорически против объединения громад и требует объявить недоверие главе РГА. URL: <http://skoryk.info/activities/oppozitsionnyj-blok-bolgradskij-rajon-vystupil-kategoricheski-protiv-obedinenija-gromad-i-trebuat-objavit-nedoverie-glave-rga> (дата звернення: 10.03.2018).
4. Болградский район не хочет делиться, но на всякий случай подумывает о двух объединенных громадах. URL: <http://trassae95.com/all/news/2016/06/15/bolgradskij-rajon-ne-hochet-delitjsya-no-na-vsya-kij-sluchaj-podumyvaet-o-dvuh-objedinennyh-gromadah-31729.html> (дата звернення: 15.05.2018).
5. Проект Закону про засади адміністративно-територіального устрою України № 8051 від 22.02.2018. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63508 (дата звернення: 12.08.2018).